

India:

## De slapende gigant ontwaakt

mr. drs. C. Homan

in: ARMEX, 90<sup>e</sup> jaargang, oktober 2006, nr. 5, p. 13 – 15

*Het fenomeen 'opkomend China' mag zich de laatste jaren in een grote aandacht verheugen. Centraal in de discussie over dit land staat vooral de vraag of China zich op vreedzame wijze tot supermogendheid zal ontwikkelen of ook een militaire dreiging gaat vormen. Merkwaardig genoeg gaat veel minder belangstelling uit naar India, de andere opkomende mogendheid in Azië. Als de voortekenen niet bedriegen, zou India de Chinezen op de lange termijn wel eens in machtpotentieel kunnen passeren.*

### De feiten

Wat zijn namelijk de feiten? De Indiase economie is van 2002 tot 2006 jaarlijks met 7,5 procent gegroeid en doet daarmee niet veel onder voor die van China. In het eerste kwartaal van 2006 bedroeg de groei zelfs 9,6 procent. De economie van India berust op landbouw (ongeveer een vierde van het BNP), fabricaten (ook een vierde van het BNP) en de 'high-tech' dienstensector (de helft van het BNP). India streeft ernaar een 'kennis supermogendheid' te worden, en hoopt daarmee op de weg naar het informatie tijdperk de fase van industriële ontwikkeling over te slaan.

In de afgelopen twee decennia is de grootte van de middenklasse verviervoudigd (naar bijna 250 miljoen personen) en deze zal naar verwachting in 2020 zo'n zestig procent van de bevolking uitmaken. Momenteel leeft 400 miljoen Indiërs nog beneden de armoedegrens (2 dollar per dag), maar ieder jaar overschrijdt een procent van de bevolking deze grens.

Naar verwachting zal India over dertig jaar China passeren als meest bevolkte natie. Momenteel telt India bijna 1,1 miljard inwoners, tegenover China ruim 1,3 miljard. De helft van de Indische bevolking is jonger dan 25 jaar en het land heeft zich dan ook geen zorgen te maken over een vergrijzende bevolking. Dit zal zich vertalen in een 'demografisch dividend', waardoor India voor de eerste maal in zijn geschiedenis een welvaartsniveau kan bereiken, waardoor het de meerderheid van de bevolking in zijn basisbehoeften zal voorzien.

### **Uniek karakter**

De opkomst van India in Azië heeft een uniek karakter. Kenmerkend voor her klassieke Aziatisch beleid – zoals dat van bijvoorbeeld China – is het exporteren van arbeidsintensieve, laag geprijsde, gefabriceerde goederen naar het Westen. India steunt echter meer op zijn binnenlandse markt dan op export; meer op consumptie dan op investeringen; meer op diensten dan op industrie; en meer op 'hightech' dan op laag geschoolde arbeid. China staat dan ook bekend als 'de werkplaats' en India als de 'klanten service afdeling' van de wereld.

Kortom, India is een grote mogendheid in wording en eist op basis daarvan een vooraanstaande plaats op in de internationale gemeenschap en rechtsorde. Als seculiere democratie met een in toenemende mate vrije markteconomie en de jure naleving van mensenrechtenverplichtingen heeft het bovendien een aanzienlijke verwantschap met het Westen.

### **Niet-gebonden beleid**

India heeft tijdens de Koude Oorlog als niet-gebonden land een buitenlands beleid gevoerd, dat gekenmerkt werd door vijandschap met belangrijke buurstaten (China en Pakistan), een bekoelde relatie met landen die gezien werden als agressieve (en zionistische) westerse mogendheden (de Verenigde Staten en Israël) en nauwe samenwerking met her toenmalige machtige sovjetblok. Dit laatste culmineerde in een voor twintig jaar gesloten Verdrag van Vrede en Vriendschap tussen New Delhi en Moskou in 1971. Dit verdrag maakte het mogelijk dat India in hetzelfde jaar de onvermijdelijke winteroorlog met Pakistan kon voeren, zonder interventie van buiten te vrezen. De veertien dagen durende strijd leidde tot de oprichting van de nieuwe staat Bangladesh.

De Indiase oriëntatie op de voormalige Sovjet-Unie was voor een deel gebaseerd op ideologie, maar berustte vooral op de behoefte aan militaire veiligheid, vanwege de vriendschappelijke banden tussen de Verenigde Staten en aartsvijand Pakistan.

### **India-Verenigde Staten**

Sinds het einde van de Koude Oorlog is het Indiaas buitenlands beleid echter radicaal gewijzigd. India heeft zijn oude vriendschapsbanden behouden, maar heeft tegelijkertijd vriendschappelijke betrekkingen aangeknoopt met oude vijanden of is hard bezig die aan te halen. Zo begon India met enig succes

toenadering te zoeken tot de Verenigde Staten om in zijn behoeften aan technologie, energie en economische ontwikkeling te voorzien. Deze nieuwe relatie met de Verenigde Staten werd (tijdelijk) beëindigd toen In& ondergrondse nucleaire testen uitvoerde in mei 1998 en de Verenigde Staten sancties oplegde aan India. India had eerder in mei 1974 onder de eufemistische term Peaceful Nuclear Explosion (PNE) de wereld laten zien dat het over een nucleair wapen beschikte. Pakistan besloot ten koste van alles ook nucleaire wapens te ontwikkelen als tegenwicht tegen de conventionele superioriteit van India. De toenmalige Pakistaanse minister-president Zulfikar Ali Bhutto, verklaarde zelfs dat Pakistan bereid was om gras te eten, in zijn pogingen om nucleaire wapens te verwerven. De eerste nucleaire test van Pakistan in 1998 – enkele weken na die in India – leidde ook tot sancties van de Verenigde Staten.

### **Samenwerking**

Na de terroristische aanvallen op New York en Washington op 11 september 2001, beëindigde de Verenigde Staten de sancties tegen India en Pakistan. Op basis van nauwere betrekkingen tussen beide krijgsmachten en de Amerikaanse industrie, die zaken wilde doen met India, werden de relaties inniger. Op regeringsniveau leidde dit tot de ondertekening van een document getiteld Next Steps in Strategic Partnership (NSSP). Indiaas premier Manmohan Singh bezocht Washington in juli 2005 en kwam met president Bush overeen te gaan werken aan een Indiase-Amerikaanse overeenkomst op nucleair gebied. Als vervolg hierop ondertekenden president Bush en premier Singh in New Delhi begin maart jl, een nucleaire samenwerkingsovereenkomst, die bepaalt dat de Verenigde Staten nucleaire technologie en splijtstof aan India zullen leveren. Op haar beurt zal India zijn civiele kerninstallaties open stellen voor internationale inspecties van het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA). India beschikt over veertien kerncentrales en verwacht er over drie jaar 22 te hebben. De zeven kerncentrales voor militaire doeleinden vallen buiten het toezicht van de IAEA.

Voor India is de overeenkomst cruciaal gezien de behoefte aan energie. Het land zal naar verwachting binnen vijf jaar in omvang de vierde consument van energie in de wereld zijn (na de Verenigde Staten, China en Japan). Bovendien maakt het akkoord een eind aan het isolement waarin het op nucleair gebied verkeerde, door het niet ondertekenen van het Non-Proliferatie Verdrag (NPV) en het doen van kernproeven waarmee het in 1998 openlijk liet zien over atoomwapens te beschikken.

### **Nucleaire wapens**

De Indische strijdkrachten beschikken over een onbekend aantal nucleaire wapens, die zowel met raketten als vliegtuigen kunnen worden ingezet. India heeft nooit het NPV willen ondertekenen, vanwege het in haar ogen discriminerend karakter van dit verdrag. India vindt, dat het verdrag wel restricties aan niet-nucleaire wapenstaten oplegt, maar niet voorziet in een bindende verplichting voor de kernwapen staten om te ontwapenen. Door de Amerikaans-Indiase samenwerkingsovereenkomst op nucleair gebied is India nu 'de facto' als kernwapenstaat erkend.

De Indische regering kondigde in 2003 officieel haar nucleaire doctrine aan, waarin een geloofwaardige 'minimale afschrikking centraal staat. Met andere woorden, India zal zijn kernwapens alleen inzetten als vergelding tegen een nucleaire aanval op Indiaas grondgebied of op Indiase troepen. In tegenstelling tot eerdere uitspraken heeft India inmiddels verklaard dat ze de nucleaire optie open houdt om ook nucleaire wapens in te zetten tegen een aanval met biologische en chemische wapens, Pakistan huldigt vanwege zijn conventionele inferioriteit en gebrek aan strategische diepte een nucleaire first use strategie.

### **Grand Strategy**

Op het gebied van vrede en veiligheid verdeelt de 'grand strategy' van India de wereld in drie concentrische cirkels. In de eerste cirkel, die de nabije omgeving van India omvat, wil India een leidende rol spelen en in staat zijn een veto uit te spreken over acties van buiten deze cirkel gelegen mogendheden. De tweede cirkel, die de zogenoemde uitgebreide omgeving omvat, strekt zich uit over Azië en de kustwateren van de Indische Oceaan. In deze cirkel wil India een tegenwicht vormen tegen de invloed van andere mogendheden en voorkomen dat haar belangen worden geschaad. In de derde cirkel, die het gehele wereldtoneel omvat, ambieert India een plaats als een van de grote mogendheden. Kortom India wil een strategische hoofdrol vervullen op het gebied van internationale vrede en veiligheid.

Het heeft hiertoe onder meer behalve met de Verenigde Staten ook strategische partnerschappen met China en Japan gesloten, terwijl het ook een nauwe werkrelatie met Rusland onderhoudt. Deze pragmatische samenwerking met andere grote mogendheden staat bekend als de Singh doctrine, genoemd naar de huidige premier.

### **Krijgsmacht**

De Indische krijgsmacht beschikt met 1.414.000 actief dienende militairen qua personeel (na China en de Verenigde Staten) over de *derde* krijgsmacht in de wereld. Tezamen met de 1.089.700 paramilitairen is het zelfs de tweede krijgsmacht in de wereld. De strijdkrachten bestaan uitsluitend uit vrijwilligers. De dienstplicht heeft nooit bestaan,

De Indische krijgsmacht heeft in beide Wereldoorlogen gevochten. Na de onafhankelijkheid in 1947 heeft India drie oorlogen tegen Pakistan gevoerd en een oorlog met de Volksrepubliek China. De Indische strijdkrachten hebben vanouds aan vele VN vredesoperaties deelgenomen en zijn momenteel de tweede grootste troepenleverancier aan VN vredesoperaties.

### **Conventionele bewapening**

De Sovjet-Unie leverde tijdens de Koude Oorlog op gemakkelijke kredietvoorwaarden aan India grote aantallen wapens, schepen, onderzeeboten en vliegtuigen en in noodgevallen tevens olie. De Sovjet-Unie hielp India ook met het opstarten van een nucleair onderzeebootprogramma en leende voor vier jaar een onderzeeboot van de Charlie-klasse in 1987. De Sovjet-Unie leverde in die jaren zo'n tachtig procent van de Indiase bewapenings uitrusting. Op conventioneel gebied voert de Indische krijgsmacht momenteel een ambitieus moderniseringsprogramma uit. De luchtmacht investeert onder meer in GG Britse Hawk trainingsgevechtsvliegtuigen, drie Phalcon AEW vliegtuigen en tenminste 130 SU-30 MKI gevechtsvliegtuigen. Daarnaast worden 125 MIG-21s, 67 MIG-29 en 40 MIG27ML gevechtsvliegtuigen gemoderniseerd. De luchtmacht zoekt ook naarstig naar fondsen voor 80 lichte transporthelikopters, een onbekend aantal zware Ilyushin Il-78 transporthelikopters en een squadron Ilyushin-78 tankvliegtuigen.

De marine heeft het Russische vliegkampschip Admiraal Gorskov voor een bescheiden bedrag aangeschaft. Maar de modernisering kost 670 miljoen dollar en aan de bijbehorende 28 Mig-29 gevechtsvliegtuigen hangt een prijskaartje van meer dan 1 miljard dollar. Het vliegkampschip werd in de toenmalige Sovjet-Unie in 1982 operationeel en in 1996 van de Russische lijst van operationele schepen afgevoerd. Daarnaast is vorig jaar de kiel gelegd voor een in India te bouwen vliegkampschip, dat plaats biedt aan veertien tot zestien MIG-29 gevechtsvliegtuigen en zo'n twintig helikopters. India tekende vorig jaar een contract van 3,5 miljard dollar met Frankrijk voor 6 Scorpene onderzeeboten, die in India worden gebouwd. Het ambitieuze marine Project 75 streeft naar een vloot van 24 dieselelektrische onderzeeboten, die vrijwel geheel in India worden gebouwd. De marine wil het komende decennium over een vloot van 140-145 schepen gaan beschikken, waarvan de helft voor operaties op de Oceaan, die

rondom de twee vliegkampschepen wordt geformeerd, en de andere helft voor taken in de kustwateren.

Aangezien de Indische landmacht heeft berekend dat de combat ratio, d.w.z. het militaire overwicht op Pakistan, is gedaald van 1.75:1 in het midden van de jaren '70 tot 1.22:1, wil ze een verscheidenheid aan nieuwe wapens aanschaffen, variërende van artillerie tot elektronische oorlogsvoeringcapaciteiten. De landmacht voert onderhandelingen met Rusland over de aanschaf van onder meer zo'n 1.000 T-90 tanks, Smerch M-300 'multiple rocket launchers' en S-300 luchtverdedigings-systemen. Ook wordt overwogen de artilleriecapaciteiten te standaardiseren, hetgeen de aankoop van tussen 1.200 en 1.500 howitzers betreft.

### Doctrines

In het Kargil-conflict in Kashmir in 1999 kostte het de Indische landstrijdkrachten bijna dertig uren om de troepen te mobiliseren en te ontplooien naar de oorlogslocaties. Dit heeft geleid tot de 'koude start'-doctrine die op 28 april 2004 werd afgekondigd. De doctrine houdt in dat sommige offensieve elementen van de landstrijdkrachten dichtbij de grens worden gestationeerd. Het betreft hier acht geïntegreerde gevechtsgroepen, elk ter grootte van een divisie en in variërende samenstellingen van pantser, artillerie, infanterie en gevechtsluchtsteun. Door de strategische posities van de acht gevechtsgroepen beschikt de Indiase landmacht over de optie tot het uitvoeren van een substantieel offensief in acht sectoren, die Pakistan zullen noodzaken zijn land- en luchtpotentieel uit te dunnen en te verspreiden.

De Indische marine kondigde twee maanden later, op 23 juni 2004, de eerste maritieme doctrine in haar bestaan aan. De doctrine bepleit een marine die in staat is blue water operaties uit te voeren. Gezien de toekomstige grote energietekorten kan India zich niet veroorloven dat zijn maritieme verbinding met de Perzische Golf in gevaar komt. De Indische marine neemt met de Verenigde Staten en andere marines gezamenlijk deel aan marinepatrouilles rondom India. De toegenomen dreiging van de marines van China en Pakistan worden ook gebruikt als argument voor uitbreiding van de marine. Op de dreiging van Pakistan valt echter veel af te dingen. De doctrine bepleit ook een adequate amfibische capaciteit te ontwikkelen, die indien noodzakelijk omvangrijke amfibische aanvallen tegen Pakistan kan uitvoeren. Tenslotte wil de Indische marine naast de land- en luchstrijdkrachten ook over nucleaire wapens beschikken als een onkwetsbare vergeldingsmacht (second strike capability) aan boord van onderzeeboten.

## Tot slot

Het nieuwe pragmatische buitenlandse beleid van India getuigt van de ambitie een vooraanstaande rol in de wereld te willen spelen. Hiertoe heeft het onder meer partnerschappen met een aantal grote mogendheden gesloten. Voor de krijgsmacht krijgt de na te streven mondiale rol zijn vertaling in moderniseringsprogramma's die het mogelijk maken dat de Indiase strijdkrachten in toenemende expeditionaire operaties, ver van het eigen grondgebied kunnen uitvoeren. Dit laat onverlet dat een belangrijk deel van de strijdkrachten aan het eigen territorium gebonden zal blijven, vanwege het zich al jaren voortslepende conflict met Pakistan rondom Kashmir.